

Д. е. н. Васенко В. К.

Харківський національний університет внутрішніх справ (Україна)

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ І ПІДПРИЄМСТВА
ЯК ОСНОВА ЇХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

Сучасні економічні реалії українського суспільства переконливо свідчать, що перспективи, темпи та загальний вектор розвитку соціально-економічного прогресу держави повинні мати в своїй основі креативну економіку (економіку знань) та «зелену», інноваційно-інвестиційний провайдинг із забезпеченням необхідного стану економічної безпеки держави та суб'єктів господарювання.

За влучним визначенням професора З. С. Варналія – «Економічна безпека – стан національної економіки, за якого зберігається економічна стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і задовольняються потреби особи, суспільства, держави» [1, с.21].

Як показують проведені нами дослідження сучасного стану економічної безпеки України та суб'єктів підприємницької діяльності, рівень зовнішніх загроз і характер їх прояву в основному обумовлюються внутрішньою економічною стійкістю держави. Тому будь-яке розхитування національної економіки внутрішніми деструктивними політичними силами країни мають знаходити своєчасну оцінку і реагування як з боку правоохоронних органів, так і всього українського суспільства.

Слід підкреслити, що загрози економічній безпеці підприємств, держави та суспільства існують з моменту їх зародження. Для економічної науки та практики становлення економічної безпеки в Україні є актуальною проблемою, як молодій держави, особливо в останній час – гібридної та інформаційної війни, проявами сепаратизму, загострення конкуренції на світовому ринку, глобальних фінансово-економічних потрясінь та трансформацій.

На наш погляд, дослідження економічної безпеки підприємства, держави має відбуватися у контексті з поняттям сталого (стійкого) розвитку в основі якого закладена «креативно-зелена» економіка, екологічна та національна безпека.

Законом України «Про основи національної безпеки України» остання визначається як «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам...» [2].

Таким чином, виходячи з цих положень, можна стверджувати, що стійкість і безпека – найважливіші характеристики економіки, а її міцність та надійність відображають вертикальні, горизонтальні та інші зв'язки здатні витримувати внутрішні та зовнішні навантаження акцентовані в понятті «сталість (стійкість) розвитку».

На превеликий жаль, починаючи з президента В.А. Ющенка, постійно в Україні відбувається нехтування національними інтересами в угоду різних міжнародних організацій, особливо МВФ, котрий втручається у внутрішні справи держави з вимогами проведення тих чи інших реформ, навіть не вигідних Україні, в обмін на незначні кредитні ресурси.

Так, на вимогу МВФ були підняті ціни на газ і електроенергію майже до рівня світових. Запитаємо чи виграла від цього Україна? Відповідь однозначна – ні. А чому?

По-перше, з доведенням цін на енергоносії до світового рівня Україна втратила інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів, яскравий приклад цьому зменшення іноземних інвестицій в нашу економіку. Раніше для іноземного інвестора привабливими були дешеві ціни на газ, природні й трудові ресурси та інші енергоносії. Сьогодні ж, лише низька оплата праці українців є привабливою для інвесторів, але цієї привабливої вигоди не достатньо, щоб покрити транспортні витрати пов'язані із ввезенням з-за кордону сировини і матеріалів в Україну для виробництва продукції, а потім її знову везти за кордон продавати, так як реалізувати її на внутрішньому ринку в нашій державі не можливо через низьку купівельну спроможність населення.

Що ж виходить? А от що, у жорстокій конкурентній боротьбі за інвестиції на світовому ринку за допомогою МВФ Україна втратила конкурентні переваги, а виграли – заморські держави і підприємства.

По-друге, доведення цін на енергоносії до світового рівня при українському рівні заробітної плати довело до того, що подавляючи більшість населення стала не спроможною сплачувати комунальні та інші послуги без державних субсидій, які становлять майже 70 млрд грн, що на сьогодні в умовах військових дій на території України є надзвичайно великим тягарем для її бюджету, а тому приходится економити будь-де і будь що, і в першу чергу наука, охорона здоров'я та інші соціальні витрати.

Сьогодні, найбільші втрати несе наша вітчизняна наука, котра згідно чинного Закону України «Про наукову й науково-технічну діяльність», від держави має отримувати фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) у розмірі не менше 1,7 відсотка валового внутрішнього продукту України, а це майже 38 млрд грн, а фактично виділено на 2018 рік майже у 5 разів менше і це при тому, що ця стаття є захищеною у державному бюджеті.

Усе це вимагає активізації наукових досліджень з проблем економічної безпеки підприємства і держави не лише на рівні вищого навчального закладу, що здійснюється на принципах самофінансування за рахунок коштів дослідників, але й цілеспрямованого державного фінансування, при наймі дотримання вимог чинного Закону України «Про наукову й науково-технічну діяльність», а Генеральна Прокуратура і Конституційний Суд України мають постійно контролювати виконання чинного законодавства і винних в його грубому порушенні притягувати до суворої відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Економічна безпека : навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. №964-ІУ // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №39. – Ст. 351.